

Nr 54.

Godkänd av första kammaren den 29 februari 1936.

Godkänd av andra kammaren den 29 februari 1936.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående vissa utgifter för kapitalökning för budgetåret 1936/1937 i avseende å postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk.

(Statsutskottets utlåtande nr 9.)

Till KONUNGEN.

Postverket.

1:o) **Inköp av inventarier för postverkets behov.** Uti den till riksdagen avlåtna, den 3 januari 1936 dagtecknade propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1936/1937 har Kungl. Maj:t i avseende å postverket (punkt 1 av det vid propositionen under rubrik »Utgifter för kapitalökning Bil. 4» fogade utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för nämnda dag) föreslagit riksdagen att till inköp av inventarier för postverkets behov för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 450,000 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra i enlighet med generalpoststyrelsens, av departementschefen förordade förslag anvisa ett belopp av 450,000 kronor för ifrågavarande ändamål. Då en besparing å tidigare beviljade inventarieanslag av omkring 200,000 kronor beräknas vara förefintlig vid ingången av nästkommande budgetperiod, skulle sålunda under densamma i runt tal 650,000 kronor stå till förfogade för postverkets inventarieanskaffning.

I avseende å sättet för täckande av förevarande, liksom i det följande behandlade anslag till de fyra kommunikationsverken har riksdagen ansett sig böra godkänna Kungl. Maj:ts förslag om att täckning för desamma — med undantag av anslaget till inlandsbanan — beredes av lånemedel. Sistnämnda anslag bör således, i likhet med vad tidigare skett, bestridas från andra statsinkomster än lånemedel.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *inköp av inventarier för postverkets behov* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 450,000 kronor, att utgå av lånemedel.

2:o) **Posthusbyggnad å Östermalm i Stockholm.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2) har riksdagen till *posthusbyggnad å Östermalm i Stockholm* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 820,000 kronor, att utgå av lånemedel.

3:o) **Inköp för postverkets räkning av fastighet å Norrmalm i Stockholm.** Kungl. Maj:t har (punkt 3) föreslagit riksdagen att till inköp för postverkets räkning av fastighet å Norrmalm i Stockholm för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 310,000 kronor.

Ifrågavarande, till förvärv föreslagna fastighet, Blåmannen nr 3, som är belägen inom samma kvarter som centralposthuset i Stockholm och angränsar till de av postverket inom kvarteret redan ägda fastigheterna, är avsedd att användas för en tilltänkt utbyggnad av det nyuppförda för postgirokontoret avsedda huset. Plan för tillbyggnaden, inom vilken skulle beredas ökat utrymme för postgiro rörelsen och postsparbanken, kommer emellertid först framdeles att föreläggas riksdagen.

Då genom inköpet av denna nya fastighet en mera lämplig bebyggelse skulle kunna säkerställas och då den begärda köpeskillingen, 310,000 kronor, synes godtagbar, har riksdagen funnit sig böra bifalla Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *inköp för postverkets räkning av fastighet å Norrmalm i Stockholm* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 310,000 kronor, att utgå av lånemedel.

4:o) **Posthusbyggnad å Kungsholmen i Stockholm.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4) om anslag till posthusbyggnad å Kungsholmen i Stockholm kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

5:o) **Nybyggnad för paketomsorteringsexpeditionen i Ånge.** Kungl. Maj:t har (punkt 5) föreslagit riksdagen att till nybyggnad för paketomsorteringsexpeditionen i Ånge för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 95,000 kronor.

Enligt vad utredningen utvisar medför omsorteringen i Ånge av det söderifrån kommande, till övre Norrland destinerade paketgodset avsevärda fördelar främst ur ekonomisk synpunkt, men även därigenom att anordningen nedbringar befordringstiden för ifrågavarande paketpost. Den nuvarande sorteringslokalen i Ånge är emellertid otillräcklig och även i övrigt olämplig för sitt ändamål. Riksdagen, som funnit den av generalpoststyrelsen framlagda nybyggnadsplanen erbjuda en lämplig lösning av omsorteringsexpeditionens lokalfråga, har därför ansett sig böra bifalla Kungl. Maj:ts förslag samt får anmäla, att riksdagen till *nybyggnad för paketomsorteringsexpeditionen i Ånge* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 95,000 kronor, att utgå av lånemedel.

6:o) **Belysningsanläggningar för luftfartsleder.** Kungl. Maj:t har (punkt 6) föreslagit riksdagen att till belysningsanläggningar för luftfartsleder för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 135,000 kronor.

Då de för ifrågavarande belysningsanläggningars färdigställande erforderliga medlen i likhet med förut beviljade anslag synts böra anvisas såsom kapitalökningsanslag till postverket, har riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *belysningsanläggningar för luftfartsleder* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 135,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Telegrafverket.

7:o) **Förrådsbyggnad i Älvsjö i Stockholm. Telefonstationsbyggnad i Sundbyberg. Inköp för telegrafverkets räkning av fastighet i Råsunda. Telefonstationsbyggnad i Tureberg.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 7—10) om anslag till ifrågavarande ändamål kommer riksdagen att framledes anmäla sitt beslut.

8:o) **Ny kontorsbyggnad vid telegrafverkets verkstad i Nynäshamn.** Kungl. Maj:t har (punkt 11) föreslagit riksdagen att till ny kontorsbyggnad vid telegrafverkets verkstad i Nynäshamn för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Under erinran att erforderlig ändring av stadsplanen bör hava utverkats före igångsättandet av ifrågavarande byggnadsföretag, får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *ny kontorsbyggnad vid telegrafverkets verkstad i Nynäshamn* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 200,000 kronor, att utgå av lånemedel.

9:o) **Telefonstationsbyggnad i Norrköping.** Då Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12) ej givit riksdagen anledning till erinran, har riksdagen till *telefonstationsbyggnad i Norrköping* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 200,000 kronor, att utgå av lånemedel.

10:o) **Inköp för telegrafverkets räkning av förrådstomt i Göteborg.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13), som avser inköp för telegrafverkets räkning av en intill telegrafverkets förråd i Göteborg belägen tomt, som framdeles blir erforderlig för utvidgning av förrådet, har riksdagen till *inköp för telegrafverkets räkning av förrådstomt i Göteborg* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 43,000 kronor, att utgå av lånemedel.

11:o) **Telefonstationsbyggnad i Sandviken.** Riksdagen, som ej funnit anledning till erinran emot Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14), har till *telefonstationsbyggnad i Sandviken* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 106,000 kronor, att utgå av lånemedel.

12:o) **Telefonstationsbyggnad i Boden.** Kungl. Maj:t har (punkt 15) föreslagit riksdagen att till telefonstationsbyggnad i Boden för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Med hänsyn till det förefintliga behovet av lokaler för postverket och då, såsom departementschefen framhållit, telegrafverket i allt fall inom en icke avlägsen framtid synes behöva nya lokaler, har riksdagen ansett sig böra bifalla förslaget att för post- och telegrafverken nu uppföra en gemensam byggnad.

De erforderliga anslagsmedlen, 485,000 kronor, — kostnaderna för redan tidigare inköpt tomt oberäknade — äro avsedda att fördelas på två budgetår, varvid 200,000 kronor nu skulle anvisas.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *telefonstationsbyggnad i Boden* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 200,000 kronor, att utgå av lånemedel.

13:o) **Fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende.** Kungl. Maj:t har (punkt 16) föreslagit riksdagen att till fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 15,600,000 kronor.

I förevarande sammanhang har riksdagen till behandling förehaft motionen II: 527, vari hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utarbetande och framläggande av förslag angående möjligheten att från statens sida genom anslag till rikstelefonlinjer samt underhåll av växelstationer främja telefonväsendets utveckling inom sådana områden i landet, vilka äro i stort behov därav.

Till fortsatt utveckling av telefon- och telegrafväsendet har för nu löpande budgetår anvisats ett anslag av 15,000,000 kronor. Det för budgetåret 1936/1937 äskade beloppet, 15,600,000 kronor (varav 14,600,000 kronor för telefonnätet och 1,000,000 kronor till nya radiostationer), innebär i jämförelse härmed alltså någon ökning. Vid anslagsfrågans bedömande bör emellertid beaktas, att telefonväsendet för närvarande är i stark utveckling såväl inom städerna som på landsbygden. Vid 1934 års utgång uppgingo antalet telefonapparater till cirka 600,000 för hela riket. Ökningen under år 1935, som vid tidigare uppgjorda förhandsberäkningar uppskattades till 25,000, har i verkligheten uppgått till 28,000 apparater. Mot denna stegring, som allenast ett enstaka år tidigare överträffats, må sättas siffrorna för följande år, nämligen 1931: 24,000, 1932: 17,000, 1933: 13,000 och 1934: 25,000 apparater. Vad den närmaste framtiden beträffar antages — enligt vad som från telegrafstyrelsen uppgivits — en lika stark om ej starkare stegring i begärd nyinstallation av apparater vara att motse. Belastningen å lokalnät och riksledningar kan också antagas komma att växa i motsvarande grad.

Riksdagen vill erinra därom, att det gynnsamma ekonomiska resultat, som telegrafverket under en följd av år lämnat, till en ej ringa del varit avhängigt av att den tekniska utvecklingen inom verket, till gagn också för den allmänna samfärdseln, förmått motsvara en växande trafiks alltjämt stegrade krav.

I betraktande av dessa förhållanden har riksdagen ansett sig böra anvisa det av telegrafstyrelsen begärda och av Kungl. Maj:t äskade beloppet 15,600,000 kronor.

I den i ämnet väckta motionen har framhållits angelägenheten av att telefonen göres lättare tillgänglig för den i rikets skogsbygder och andra glest befolkade trakter bosatta befolkningen. Riksdagen behjärtar de i motionen anförda synpunkterna. Enligt vad riksdagen har sig bekant omfattas emellertid möjligheterna till telefonnätets allt vidsträcktare utbredning även till rikets mera glest bebyggda delar med stort intresse av telegrafverket, något som bland annat tagit sig uttryck i en fortgående lindring i villkoren för anläggning av nya växelstationer, avgiftslättnader vid mindre dylika stationer, utökning av frikretsarna o. s. v., allt i syfte att kunna, delvis med bortseende från rent affärsmässiga synpunkter, göra telefonen tillgänglig även för den i dylika avlägsna bygder bosatta befolkningen. Med avseende å det i motionen särskilt omnämnda behovet av ytterligare lättnader i fråga om nya telefonlinjers anläggning och abonnenternas kostnader för skötseln av de mindre växelstationerna böra också förhoppningar kunna hysas, att telegrafverket skall söka tillgodose i detta avseende framförda rimliga önskemål.

Under åberopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen till *fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 15,600,000 kronor, att utgå av lånemedel.

14:o) **Ny radioanläggning för flygplatsen vid Bulltofta.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17) har riksdagen till *ny radioanläggning för flygplatsen vid Bulltofta* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 140,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Statens järnvägar.

15:o) **Dubbelspårsanläggning Göteborg—Almedal.** Kungl. Maj:t har (punkt 18) föreslagit riksdagen att till dubbelspårsanläggning mellan Göteborg och Almedal för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 650,000 kronor.

Kostnaderna för dubbelspårsanläggningen Göteborg—Almedal hava beräknats till 600,000 kronor, vartill komma kostnader för erforderlig förändring av stationsanordningarna i Almedal, beräknade till 150,000 kronor. Av sistnämnda belopp hava 100,000 kronor ansetts böra utgå av förnyelsefondsmedel. Det behövliga kapitalökningsanslaget skulle sålunda uppgå till 650,000 kronor.

Riksdagen, som ansett sig nu böra i enlighet med nämnda finansieringsplan anvisa ett anslag å 650,000 kronor, får anmäla, att riksdagen till *dubbelspårsanläggning mellan Göteborg och Almedal* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 650,000 kronor, att utgå av lånemedel.

16:o) **Fortlöpande förstärkning av spåröverbyggnaden.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19) har riksdagen till *fortlöpande förstärkning av spåröverbyggnaden* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 1,550,000 kronor, att utgå av lånemedel.

17:o) **Skenfria vägkorsningar m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 20) föreslagit riksdagen att till skenfria vägkorsningar m. m. för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra anvisa anslag till ifrågavarande ändamål med av Kungl. Maj:ts äskat belopp.

Riksdagen finner sig emellertid i detta sammanhang böra rikta uppmärksamheten på att vid utförandet av skenfria vägkorsningar tillbörlig hänsyn tas till siktförhållandena för landsvägstrafiken.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *skenfria vägkorsningar m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 200,000 kronor, att utgå av lånemedel.

18:o) **Om- och tillbyggnad av turiststationen i Riksgränsen.** Kungl. Maj:t har (punkt 21) föreslagit riksdagen att till om- och tillbyggnad av turiststationen i Riksgränsen för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra medgiva, att de föreslagna om- och tillbyggnadsarbetena må komma till utförande. Det hyresbelopp, som föreningen enligt förslaget skulle hava att erlægga, torde få anses godtagligt med hänsyn till de indirekta fördelar turiststationsrörelsen kan beräknas tillföra statens järnvägar i ökade trafikintäkter.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *om- och tillbyggnad av turiststationen i Riksgränsen* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 200,000 kronor, att utgå av lånemedel.

19:o) **Växel- och signalsäkerhetsanläggningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 22) föreslagit riksdagen att till växel- och signalsäkerhetsanläggningar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor.

Såsom av departementschefen framhållits hava ifrågavarande arbeten (automatisk linjeblockering m. m.) stor betydelse såväl ur säkerhetssynpunkt som över huvud för rationalisering av driftsförhållandena inom statsbanorna. Med hänsyn härtill har riksdagen ansett sig böra medgiva deras bedrivande i den ökade takt, som järnvägsstyrelsens av departementschefen förordade förslag innebär.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *växel- och signalsäkerhetsanläggningar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor, att utgå av lånemedel.

20:o) **Telefonledningar och kabelarbeten.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23) har riksdagen till *telefonledningar och kabelarbeten* för

budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 200,000 kronor, att utgå av lånemedel.

21:o) **Elektrifiering av banorna Laxå—Charlottenberg, Södertälje södra—Eskilstuna med bilinjer och Uppsala—Gävle.** Kungl. Maj:t har (punkt 24) föreslagit riksdagen att till elektrifiering av banorna Laxå—Charlottenberg, Södertälje södra—Eskilstuna med bilinjer och Uppsala—Gävle för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 3,430,000 kronor.

Riksdagen har ansett sig nu böra anvisa det för fullbordande av ifrågavarande elektrifieringsföretag planenligt erforderliga anslagsbeloppet, 3,430,000 kronor. Riksdagen, som jämväl godkänt departementschefens förslag om sättet för finansieringen av detta anslag, får alltså anmäla, att riksdagen till *elektrifiering av banorna Laxå—Charlottenberg, Södertälje södra—Eskilstuna med bilinjer och Uppsala—Gävle* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 3,430,000 kronor, att utgå av lånemedel.

22:o) **Elektrifiering av banan Tomtebodavärktan m. fl.** Kungl. Maj:t har (punkt 25) föreslagit riksdagen *dels* till elektrifiering av banan Tomtebodavärktan m. fl. linjer m. m. för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 2,400,000 kronor; *dels ock* medgiva, att för enahanda ändamål av uppkommande besparingar å det i riksstaten för budgetåret 1933/1934 upptagna anslaget till elektrifiering av banan Järna—Norrköping—Malmö m. fl. linjer och de i riksstaten för innevarande budgetår upptagna anslagen till elektrifiering av banorna Stockholm—Krylbo—Ånge och Örebro—Krylbo samt till elektrifiering av banorna Göteborg—Malmö och Ängelholm—Hälsingborg må tagas i anspråk ett belopp av högst 4,500,000 kronor.

Att beslut ej tidigare fattats om elektrifiering av ifrågavarande delsträckor, vilka samtliga ansluta till elektrifierade huvudlinjer, har i huvudsak föranletts av tekniska skäl. För sträckan Tomtebodavärktan hava vissa tillämnade ombyggnadsarbeten å Tomtebodavärktan rangelbangård stått hindrande i vägen. Dessa ombyggnadsarbeten, vars snara genomförande numera anses påkallat på grund av trafikens tillväxt, skulle emellertid nu företagas i samband med elektrifieringen. Vad de övriga bansträckorna beträffar har deras svaga banöverbyggnad utgjort hinder för användning av statens järnvägars elektriska standardlok, typ D. Numera har emellertid tillkommit en ny elektrisk loktyp Ud med mindre axeltryck, vilken kan framföras även över svagare linjer.

Med hänsyn särskilt till fördelarna av ett enhetligt driftsystem har riksdagen ansett sig böra bifalla förslaget om järnvägslektrifieringens utsträckning jämväl till ifrågavarande delsträckor Tomtebodavärktan, Örebro—Svartå, Skövde—Karlsborg och Skebokvarn—Stålboga. Av kostnaderna för elektrifieringen (6,900,000 kronor inräknat 300,000 kronor för ombyggnad

den av Tomteboda rangerbangård) kan 4,500,000 kronor bestridas av besparingar å tidigare elektrifieringsföretag.

Vad angår frågan om särskilda åtgärder för upprätthållande av statens järnvägars trafikförmåga under krig vill riksdagen erinra, att nämnda spörsmål för närvarande utredes av generalstaben och järnvägsstyrelsen.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen

dels till elektrifiering av banan Tomteboda—Värtan m. fl. linjer m. m. för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 2,400,000 kronor, att utgå av lånemedel;

dels ock medgivit, att för enahanda ändamål av uppkommande besparingar å det i riksstaten för budgetåret 1933/1934 upptagna anslaget till elektrifiering av banan Järna—Norrköping—Malmö m. fl. linjer och de i riksstaten för innebarande budgetår upptagna anslagen till elektrifiering av banorna Stockholm—Krylbo—Ånge och Örebro—Krylbo samt till elektrifiering av banorna Göteborg—Malmö och Ängelholm—Hälsingborg må tagas i anspråk ett belopp av högst 4,500,000 kronor.

23:o) **Dispositionsanslag för oförutsedda och mindre arbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26) har riksdagen såsom *dispositionsanslag för oförutsedda och mindre arbeten* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 500,000 kronor, att utgå av lånemedel.

24:o) **Inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare.** Kungl. Maj:t har (punkt 27) föreslagit riksdagen att till inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 3,500,000 kronor.

Av den cirka 510 km långa banan Volgsjön (intill Vilhelmina)¹—Gällivare återstå för närvarande, enligt vad som inhämtats, allenast 42 km att räslägga (16 km söder om och 26 km norr om Kåbdalis å bansträckan Arvidsjaur—Jokkmokk). Hela banan beräknas kunna öppnas för trafik under år 1937. Utöver nu äskade belopp av 3,500,000 kronor skulle då 1,500,000 kronor återstå att anvisa å en följande riksstat.

Riksdagen har ansett sig nu böra bevilja ifrågavarande belopp, 3,500,000 kronor, för fortsättningen av inlandsbanebygget. Likaså har riksdagen ansett sig böra — i likhet med vad tidigare ägt rum — anvisa beloppet att utgå av andra statsinkomster än lånemedel.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 3,500,000 kronor, att utgå av andra statsinkomster än lånemedel.

25:o) **Elektriska lokomotiv.** Riksdagen, som ej funnit anledning till erinran emot Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28), har till *elektriska lokomotiv* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 1,650,000 kronor, att utgå av lånemedel.

¹ Östersund—Volgsjön 236 km.

26:o) **Person- och resgodsvagnar.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 29) har riksdagen till *person- och resgodsvagnar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 1,450,000 kronor, att utgå av låne-medel.

27:o) **Postvagnar.** Kungl. Maj:t har (punkt 30) föreslagit riksdagen att till postvagnar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

En viss nyanskaffning av postvagnar sker årligen efter hand i samband med slopningen av äldre dylika vagnar. Kostnaderna för nämnda anskaffning bestridas emellertid från förnyelsemedel. Med förevarande kapital-ökningsanslag å 500,000 kronor skulle beredas medel för inköp av 8 nya postvagnar, som erfordras för att tillgodose det ökade vagnbehovet.

Med bifall till förslaget har riksdagen till *postvagnar* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 500,000 kronor, att utgå av låne-medel.

28:o) **Automobiltrafik.** Kungl. Maj:t har (punkt 31) föreslagit riksdagen att till anläggningar och förlag för automobiltrafik för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

Med förevarande anslag avses att öppna möjlighet för statens järnvägar att förvärva statsbanorna berörande automobilföretag, som bedriva en av de lokala trafikbehoven ej betingad konkurrens. Av 1935 års riksdag framhölls vikten av att vid de ifrågasatta förvärven sorgfälligt prövades såväl begärd gottgörelse som den allmänna nyttan av sammanslagningen med beaktande särskilt av den båtnad för den trafikerande allmänheten och för trafikens framtidsutveckling som sammanslagningen kunde beräknas medföra.

Under erinran härom får riksdagen anmäla, att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *anläggningar och förlag för automobiltrafik* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Statens vattenfallsverk.

29:o) **Ny tilloppskanal till Trollhätte kraftstation.** Kungl. Maj:t har (punkt 32) föreslagit riksdagen att till ny tilloppskanal till Trollhätte kraftstation för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 800,000 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra lämna sitt medgivande till den av vattenfallsstyrelsen föreslagna utökningen av ifrågavarande arbeten, vilken avser en till 300,000 kronor kostnadsberäknad förlängning av den nya tilloppskanalen för dess anknytning till den nuvarande kanalen vid en lämpligare punkt än den hittills tänkta. Medel för arbetenas fortsättande har riks-

dagen ansett sig böra anvisa med av Kungl. Maj:t äskat belopp, 800,000 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *ny tilloppskanal till Trollhätte kraftstation* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 800,000 kronor, att utgå av lånemedel.

30:o) **Rensningsarbeten i Göta älv för huvudreglering av Vänern.** Kungl. Maj:t har (punkt 33) föreslagit riksdagen att till rensningsarbeten i Göta älv för huvudreglering av Vänern för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

Med bifall till att medel för arbetenas fortsättande anvisas med av Kungl. Maj:t äskat belopp har riksdagen till *rensningsarbeten i Göta älv för huvudreglering av Vänern* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 500,000 kronor, att utgå av lånemedel.

31:o) **Kanal genom Huvudnäsön.** Kungl. Maj:t har (punkt 34) föreslagit riksdagen att till kanal genom Huvudnäsön för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor.

Riksdagen har funnit sig böra godkänna Kungl. Maj:ts förevarande förslag. Under erinran att kostnaderna för kanalarbetet, 1,200,000 kronor, äro avsedda att fördelas på två budgetår samt att första hälften härav, 600,000 kronor, nu skulle anvisas, får riksdagen anmäla, att riksdagen till *kanal genom Huvudnäsön* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 600,000 kronor, att utgå av lånemedel.

32:o) **Driftchefsbostad m. m. vid ångkraftstationen i Västerås.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35), som förutom uppförande av en driftchefsbostad vid ångkraftstationen i Västerås för en kostnad av 40,000 kronor avser inköp av ett tomtområde för utvidgning av utrymmena för ångkraftverkets kollager, har riksdagen till *driftchefsbostad m. m. vid ångkraftstationen i Västerås* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 75,000 kronor, att utgå av lånemedel.

33:o) **Ersättning till Lanforsens kraftaktiebolag för garanterad dygnsreglering i Dalälven.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36), som avser fullgörande av ett av 1929 års riksdag (riksdagens skrivelse nr 101) godkänt avtal mellan vattenfallsstyrelsen och Lanforsens kraftaktiebolag angående rätt till dämning vid Älvkarleby kraftstation samt reglering av avrinningen från Lanfjärden, har riksdagen till *ersättning till Lanforsens kraftaktiebolag för garanterad dygnsreglering i Dalälven* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 325,000 kronor, att utgå av lånemedel.

34:o) **En andra avloppstunnel vid Porjus kraftstation.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37) har riksdagen till *en andra avloppstunnel*

vid *Porjus kraftstation* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 200,000 kronor, att utgå av lånemedel.

35:o) **Kraftstation vid Stadsforsen.** Kungl. Maj:t har (punkt 38) föreslagit riksdagen att till kraftstation vid Stadsforsen i Indalsälven för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 2,500,000 kronor.

Det anslag å 300,000 kronor, som vid 1935 års riksdag beviljades till Stadsforsens utbyggnad, avsåg allenast att möjliggöra vissa förberedande arbeten såsom anläggning av tillfartsväg till byggnadsplatsen, bostäders uppförande m. m.

Då det gäller att tillgodose den närmaste framtidens ökade behov på kraft inom statens vattenfallsverks vidsträckta distributionsområden har man visserligen att räkna med de ökade möjligheter för överförande av överskottskraft söderut, som tillkomsten av stamlinjen Porjus—Västerås medför, samt också det krafttillskott, som Vänerns reglering kan lämna. På sätt redan vid 1935 års riksdag förutsattes böra dock därjämte arbetena å kraftverksbyggnaden vid Stadsforsen påbörjas såsom ett närmast följande led i ett planenligt utbyggnadsprogram. Här äskade belopp, 2,500,000 kronor — eller en sjättedel av totalkostnaden — utgör allenast ett begynnelseanslag, främst för igångsättning av de tidsödande arbetena med dammen och själva grunden för kraftstationsbyggnaden. Därest ej under mellantiden behov av forcering uppkommer, skulle ej utbyggnaden ske fortare än att anläggningen tidigast bleve färdig under år 1940.

Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen till *kraftstation vid Stadsforsen i Indalsälven* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 2,500,000 kronor, att utgå av lånemedel.

36:o) **Ett andra maskinaggregat vid Sillre kraftstation.** Kungl. Maj:t har (punkt 39) föreslagit riksdagen att till ett andra maskinaggregat vid Sillre kraftstation för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 450,000 kronor.

Ifrågavarande kraftstation är anlagd vid Sillreåns utlopp ur Oxsjön i Indalsälven, vid vars strand en fallhöjd på inemot 200 meter under sällsynt goda magasineringsmöjligheter uttages. Stationen har egenskap av reservanläggning, vars värde ytterligare förstärkts genom att överskottskraft användes för uppumpning av vatten från älven för återfyllning av Oxsjön.

Genom stationens utbyggnad med ytterligare ett aggregat för 8,000 kilowatt, anordnat med såväl turbin som pump, samt viss förbättring i övrigt av maskineriet skulle stationens effekt samt därmed också dess betydelse som reservstation avsevärt förstärkas. Riksdagen har ansett sig böra bifalla Kungl. Maj:ts i detta avseende framställda förslag, som innebär att, förutom nu äskade begynnelseanslag å 450,000 kronor, ytterligare 250,000 kronor skulle anvisas å en kommande riksstat.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *ett andra maskinaggregat vid Sillre kraftstation* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 450,000 kronor, att utgå av lånemedel.

37:o) **Stamlinjesystem Porjus—Västerås m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 40) föreslagit riksdagen att till stamlinjesystem Porjus—Västerås m. m. för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 4,300,000 kronor.

Ifrågavarande stamlinjeanläggning är avsedd att bli färdigställd till hösten 1937. Riksdagen har ansett sig böra medgiva, att utöver det vid 1935 års riksdag beviljade anslaget å 3,000,000 kronor ytterligare anvisas äskade 4,300,000 kronor. För täckandet av de beräknade totalkostnaderna, i runt tal 11,000,000 kronor, skulle då ytterligare cirka 3,700,000 kronor behöva anvisas av 1937 års riksdag. Riksdagen får anmäla, att riksdagen till *stamlinjesystem Porjus—Västerås m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 4,300,000 kronor, att utgå av lånemedel.

38:o) **Distributionsanläggningar m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 41) föreslagit riksdagen att till distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av 6,000,000 kronor.

Såsom av departementschefen framhållits innebär ifrågavarande belopp, 6,000,000 kronor, en betydande höjning i förhållande till tidigare. Ökningen har emellertid främst sin orsak i järnvägs elektrifieringarna och bör alltså åtminstone delvis kunna betraktas som tillfällig. För bygdeanläggningar erfordras emellertid också ett ovanligt högt belopp. Detta är beroende på det i och för sig glädjande förhållandet, att konsumtionen av elektrisk kraft på senare tid rätt avsevärt stegrats, men också, enligt vad vattenfallsstyrelsen påvisat, på de stegrade anspråken i fråga om avbrottsfri drift, vilket nödvändiggör kostnadskrävande förbättringar i form av kompletteringsledningar m. m.

Med hänsyn till nu angivna omständigheter har riksdagen ej haft något att erinra mot att det ökade anslaget, 6,000,000 kronor, oavkortat anvisas.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen till *distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten vid statens kraftverk* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 6,000,000 kronor, att utgå av lånemedel.

39:o) **Kontorsbyggnad för statens vattenfallsverks räkning.** Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42) om anvisande av återstoden av det för ifrågavarande byggnadsföretag erforderliga beloppet har riksdagen till *kontorsbyggnad för statens vattenfallsverks räkning i kvarteret Björnen i Stockholm* för budgetåret 1936/1937 anvisat ett reservationsanslag av 235,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Stockholm den 29 februari 1936.

Med undersåttlig vördnad.